

„Glasnik“ izhaja vsaki teden, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 12 kron, za pol in četrt letno razmeroma; za Ogrsko 4 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za šest mesecev pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računa naročnina z ozirom na visokost pošte. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6 v.

Redništvo in upravnstvo se nahajata v Ljubljani, gledališko poslopije št. 3.

Slava Tebi, ki si nas kmete ljubil!

Kmečki stan, srečen stan!

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopiše se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 80, za 1/2 strani K 40, za 1/4 strani K 20, za 1/8 strani K 10, za 1/16 strani K 5, za 1/32 strani K 250, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 28.

V Ptuj v nedeljo dne 14. julija 1912.

XIII. letnik.

Naš slovenski kmet in — nemški poslanci.

Mi smo vedno naglašali potrebo skupnega gospodarskega dela, ki edino nam zamore vsvariti boljše bodočnost. A slovensko-praški poslanci so vedno smatrali za glavno svojo nalogo, da širijo narodnjaško hujšanje in razbijajo kmetstvo edinstvo. Vedno in neprestano potegovali so se in potegujejo se še danes slovenski poslanci zgolj za gonjo Slovencev proti Nemcem, za sovraštvo, potem katerega pač upajo, da se bodejo njih protistajerski, protikoroški in protiaustrijski cilji uresničili. Tudi kar imenuje naše ljudstvo v najslabšem smislu besede „politiko“, kar je slovenskemu ljudstvu tekom zadnjih desetletij najbolj škodljivo, kar je bilo pravzaprav v svojem bistvu razbijanje ljudske množice za osebne nagnjenosti — to torej je bila vedno prva in zadnja naloga naših slovenskih poslancev vseh strank.

Ni čuda, da je postalo slovensko ljudstvo na način vsak dan bolj revno in zanemarjeno in nesrečno.

Nemški poslanci bi morali iz tega postopanja slovenskih poslancev pravzaprav svoje posledice izvajati. Zadovoljni bi morali biti v nacionalnem oziraspogubonosno politiko slovenskih poslancev. Rogati bi se smeli tej nesrečni politiki in treba bi jim bilo le čakati, da zanjejo, kar so prvaki v svoji zaslepljenosti sejali. . . . Kajti nemški narod — to nam mora i najzadostnejši agitator slovenskega prvaštva priznati, — nemški narod je v vsakem oziru neodvisen od slovenskega. To je ravno milijonski narod, ki igra svetovno vlogo, katerega jezik prevladuje ves svet in katerega kultura je danes prva. Nemški narod je napram slovenskemu kakor graščak napram kočarju, kakor velikan napram pritlikavcu. To ni ošabnost in slepa zaupljivost v Nemce, kar nam te besede nareka, to je enostavna resnica, katero so izpoznale tudi že bistrejšje glave slovenske same. In nemški poslanci bi lahko povrnili sovraštvo enega do drugega, dra. Korošča ali Grafenauerja, lahko bi tudi vsemu škodovali, kar je slovenskega in proti vsemu nastopili, kar je slovenskemu ljudstvu v korist. Kdo bi jim smel to ugovoriti? Ako je tako narodnjaštvo pri Slovencih opravičeno, potem je tudi pri Nemcih! Ako sme tukaj vsak Brenčič s svojo prazno glavo po Nemcih teptati, potem bi se pač ne moglo nemškemu poslancem odreči pravice, da glasujejo in delujejo vedno zoper slovenske zahteve.

In vendar tega nemški poslanci ne storijo. Res je sicer, da pobijajo narodnjaške zahteve pravkar, katerim je več za eno „sokolsko“ ali „takarsko“ veselico, kakor za stotino kmetov, ki umirajo od lakote. Ali v gospodarskih stvarih ne nasprotujejo nemški poslanci nikdar potrebam slovenskega ljudstva. Prehajajo na nas peljalo, ako bi hoteli naštetiti dokaze za to svojo trditve. S publicimi frazami in z brezvestnim zavijanjem, kakor smo ga navajeni od slovenskega časopisja, se seveda vsako stvar prikriva. Ali pametnim ljudem ni treba resnice posebej

dokazovati. Glejte le dejstva! Kako velikansko gospodarsko delo je izvršil nemški naš Orng kot načelnik okrajnega zastopa ptujskega; in ptujski okraj je v pretežni večini slovenski! Koliko so delali in se mučili nemški koroški poslanci Kirschner, Kirchmayer, Nagele in drugi, da so gospodarsko koristili slovenskim Korošcem! Koliko sta delala že za slovenske kmete in obrtnike nemška poslanca Marckhl in Wastian, čeprav sta izvoljena kot zastopnika mest in trgov! Ravno zdaj, ko je pričela zopet toča po naših krajih divjati in obupanje širiti, bila sta nemška poslanca Marckhl in Wastian prva, ki sta z vso odločnostjo od države podporo za prizadeto škodo zahtevala. V zahvalo pa jih psujejo slovenski listi, v zahvalo se hujska ljudstvo proti njim . . .

Kje tiči vzrok?

Zakaj ne storijo in ne dosežejo slovenski poslanci ničesar, kar bi bilo vsemu slovenskemu ljudstvu v korist? Zakaj se potegujejo nemški poslanci za gospodarsko dobro slovenskega ljudstva?

Odgovor ni težak! Slovenskim poslancem se gre edino za „politiko“, za panslaviistične ideje o združenju Jugoslovanov, za boj zoper nemštvo! Nemškim poslancem pa bije srce za koroško in štajersko domovino, — oni hočejo gospodarski procvit teh dežel, oni hočejo, da si vsvarimo s skupnim delom boljše bodočnost!

Zato so danes nemški poslanci tisti, ki slovenskemu ljudstvu največ koristijo!

Trgovci in obrtniki planinskih dežel

so 555

društvo za pomoč in blagostanje „Styria“ v Gradcu

ustanovili in plača to društvo zaostali moškega člana ali pa, ako je isti postal invaliden, do K 6.000,—, zaostali ženskega člana pa do K 3.000,—.

Pogoje za članstvo izpolni lahko vsakdo lahko in ugodno.

Razposiljatev tiskovin na zahtevo brezplačno. Naznanila sprejemajo se od vsakogar in brez ozira na poklic ter stanovništvo in sicer v pisarni društva.

Gradec, Murplatz št. 9, 1. nadstropje

ter od deželne zveze štajerskih trgovskih gremij in zadrug v Gradcu in od društva „Bund der Kaufleute in Gradcu“.

Politični pregled.

Vojaški nabori. Poroča se, da se bodejo letošnji, vsled političnih dogodkov tako hudo zakasnjeni vojaški nabori ravno tako na Avstrijskem, kakor na Ogrskem z 12. avgustom t. l. pričeli.

Vojaška smrt. V ogrskem mestu Örkény je preizkušala artiljerija nove kanone. Pri tem se je iz še neznanih vzrokov zgodila razstrelba, pri kateri je bilo štiri vojakov takoj ubitih. Dva vojaka sta bila težko ranjena in sta tudi umrla, tako da je šest smrtnih žrtev. Vsa javnost zahteva opravičeno najstrožje preiskavo, da se eventualne krivice te grozne nesreče najde. Kajti ljudstvo ne pošilja

svoje sinove k vojakom, da bi tam — umirali. O celi stvari se bode gotovo tudi v državni zbornici govorilo.

Ribnikarjeva afeta. Pred ljubljanskim deželnim sodiščem se je te dni doigrala sodnijska razprava, katere vzroki so iskati v znanih ljubljanskih „septemberskih dogodkih“ leta 1908. Kakor znano, so takrat od srbofilske hujskačev v politično divjost zapeljani ljudje po Ljubljani kar besneli. Razbijali so, uničevali tujo last, potolkli vse, kar jim je prišlo pod roke, zažigali cesarske zastave in hoteli z eno besedo vdamačiti srbske razmere. Ker je bila policija brezvestnega župana Hribarja za nič, je moralo končno vojaštvo nastopiti in je tudi rabilo orožje. Dve osebi sta bili ustreljeni . . . Zdaj, ko je od teh zločinskih dogodkov že preteklo več let, naznanili so klerikalci nakrat sodniji, da je glavni vodja teh dogodkov ljubljanski tržni nadzornik in deželni poslanec Ribnikar. Dvignila se je obtožba. Vkljub temu, da je bil ta Ribnikar, ki je svojo mladost ob nemški skledi preživel, ki pa zdaj svoje nekdanje dobrotnike sovraži iz dna svoje duše, oproščen, spravila je razprava vendar mnogo zanimivega na dan. Govorili bomo o tem še obširneje, kajti zanimivo je, kako se je takrat „delalo“, kako prvaki prisegajo, kakšne slovenske policajce imajo in na kako nizkotnem stališču stoji danes vsa slovenska politika. Po našem mnenju bi spadal bivši župan ljubljanski Ivan Hribar na obtožbo klop, kajti on je bil vrhovni povzročitelj in zaščitnik ljubljanskega „furorja.“

Razpustila je vlada občinski zastop gališke prestolice Lvova. Na Avstrijskem postajajo razmere res vedno zanimivejše in ni čuda, da si mnogo ljudi čase absolutizma nazaj želi.

Izvoljen je bil v češkem okraju Leitmeritz kandidat nemških naprednih kmetov Franc Krepek za državnega poslanca.

Nemški in ruski cesar sta se v Baltisch-portu sešla. Sestanku prištevajo večji politični pomen.

Na Srbskem je umrl ministerski predsednik Milovanović.

MOJA STARA

izkušnja me uči, da rabim za negovanje moje kože le Steckenpferd-lilijino-mlečno milo od trdke Bergmann & Co., Tetschen a/E. Kos za 80 h se dobi povsod. 229

Dopisi.

Vurberg. Prosim, gospod urednik, ali ste že kaj slišali od našega lepega Jake? Če še ne, bom Vam pa jaz povedal. Tako je pred kratkim, mislim na Telovo, rekel na nekem zborovanju fantom: Poglejte, fantje, moj obraz, kak je lepo bel in rdeč in to vse od tega, ker jaz vsakega liberalca in nemškutarja obutega in oblečenega pozobljem. In to meni tako hasne, da sem sedaj lep, bel in rdeč kakor vrana pod kolenom. Ko se je sedaj pred kratkim čitalo v enem časniku, da na Feldhofu v norišnici prostora primanjkuje, sedaj naši klerikalni petelinčki norijo tje v en dan ter pišejo in mažejo v „Slovenskega klobasarja“ o liberalcih in nemškutarjih

in se zaganjajo v nekatere osebe, ki čisto mirno uživajo svoj košček kruha. V „Slovenskem klobasarju“ se grozijo, da bo nam odklenalo; pa le po malem, že klenka, pa ne nam! Pitajo nas ti neumni tintomazi za nemškutarje; o vemo, žal vam je, ko bi vsi lepo nemško znali, bi vam ne bilo treba drugim krav pasti, bi si en lepši kos kruha odrezali! Toraj pozor, petelinčki, kurnjak še je na Feldhofu prazen, za vas še prostora dovolj!

S pozdravom v črno jelšo cepljeni.

Polenšak. Dragi „Štajerc“, naš župnik torej noče miru in ni srečen, ako ne nasprotuje celi fari. Moramo se torej zopet z njim v javnosti pečati. Svet naj izve še natančneje, kakšnega župnika imamo. Torej čujte! Krasna cerkva na Polenšaku je romarska, v kateri se časti patronico Marijo Devico. Ali kaj pa zdaj? Naš župnik tega več ne pusti. Znano je že, da ni pustil žegnjanja, samo da bi razjezil farane in jim škodoval. Vprašamo torej višjo cerkveno oblast: Kdo je kriv, da vera peša? Resnica je, de grè vera „s farji gor in s farji dol“... Slavno občinstvo naj torej izve, da preteklo nedeljo nismo imeli žegnjanja na Polenšaku. Pač pa smo imeli dve veselici, prvo pri Lovrecu in drugo pri Šoreju. Namesto žegnjanja muzika in ples; mi farani tega nismo krivi. Dokler nas premil škof ne odreši tega zagriženega političnega fajmoštra, toliko časa bo pobožnost v Polenšaku nazadovala. Kmetje.

Iz Slovenskih goric. V predzadnji številki „Slov. gospodarja“ pomiluje nek dopisnik nas posestnike, kateri imamo travnike pri Pesnici. Resnica je, da nam je letos voda neizmerno škodo naredila. Veliko krme je voda odnesla, nešteto vozov se je skurilo, ker ni več za rabo. Mi smo gotovo obžalovanja vredni. Ali ta dopisnik še bolj, ker mi mislimo, da ni dovolj samo ljudstvo obžalovati, ampak sveta dolžnost naših poslancev bi bila, da se ljudstvu tudi pomagata. Pri nas vè navaden učenec, da odkar je Pesnica v svojem gornjem teku regulirana, v srednjem teku takoj izstopi, ker od zgoraj voda prenaplavlja pride. Lahko bi že davno cela Pesnica regulirana bila, a samo naši poslanci so krivi na tem, s svojo obstrukcijo. Ako bi Roškar sam travnike pri Pesnici imel, gotovo bi morala cela obstrukcija molčati, dokler bi ta potok ne bil popravljen in njegovim travnikom ne bi voda več škodovala. Tako se je godilo s zidanjem ceste mimo Roškarjevega doma. Skozi Sp. Porčič in k sv. Antonu se pa cesta tako dolgo zida, kak je Noah barko paval. Iz tega je natanko izprevideti, da se gre tem gospodom le za lastni blagor, nikoli pa ne za blagor kmeta. Ako bi se tudi za kakšnega iztepenega še mokrega študenta šlo, tedaj se morajo vsi poslanci vzdigniti. Za milijone škode, katere sedaj ljudstvo trpeti

mora, pa se mezinec ne gane. In ti dopisnik „Gospodarjev“ odpri oči in izprevidel bodeš, da ravno ti ljudje okoli „Slov. gospodarja“, kateri se ob času volitev najbolj okoli kmetov in posestnikov ližejo, najhitreje nanje pozabijo. Krivda temu je, ker jim ljudstvo brezmiselno zaupa.

Iz Celja. Znani prvaški agitator Ivan Prekoršek je bil nenadoma iz službe pri družbi sv. Cirila in Metoda odpuščen. Vzrok je še tajen, a očitno pa je: kdor visoko leta, nizko pade. Ta zgubljeni dijak že ni več vedel, kako visoko bi še svojo glavo nosil, druge preziral in jih zaničeval, ter kako imenitno naj bi stanoval; stanarine je prve čase kar 70 kron na mesec plačeval, kako bode pa sedaj pri gotovo manjši plači! — Hvaležen mora biti žalski pivovarni, da se je odstavljenega siromaka usmili, ter mu z drugo službo kruha dala. Kaj bi sicer s ženo in otrokom začel; pa njegova slava, njegovo ime je fuč, kar je le kratko časa trajalo.

Razvanje. Hoški čuki se še nikakor niso spopoljšali, ter še vedno turnajo na cerkveni trati, okoli farne cerkve. Vprašamo g. župnika, ako se vendar hoče enkrat ta škandal odpraviti? So v naši fari res kaplani, čukov komandanti, gospodje, tako vendar g. nadžupnika ni treba. Mogoče je pa tudi, da naš g. dekan na tihem v svojem najgloblješem srcu odobrava škandalozno predrznost Hoških „oberčukov“. G. župnik, ali štima ta prostor, okoli naše hiše Božje za politično gibanje? in cela čukovska turnarija vendar le kaj drugega ni, kakor politična huj-skarija. Ali se šika, da turnajo gosposdi čuki na tistem mestu, kjer počivajo naši rajni, tudi nekdanji duhovniki hoški prostor, ki se rabi za procesije? Mi farani spoštujemo ta cerkveni prostor, čuki ga pa osmešijo in profanirajo! Nad zadnjimi vrstami visi božje razpelo, v cerkvi gori večna luč, na desni strani visi misijonarski križ, čuki pa na tem prostoru žive hraste stavlajo in se vzgajajo v politične hujšake. Cela ta turnarija je le „špilarija“ in sleparija. Mogoče, da nazadnje gredo čuki celo v hišo Božjo turnat. Če je treba pri farovžu in pri cerkvi kakšnih popravil ali stavb itd., moramo mi farani plačati, komandirajo pa le naši kaplani. Gospodu dekanu so cerkveni odborniki prošnje poslali, naj se toto škandalozno turnanje na cerkvenem prostoru prepreči. Si ga videl, še odgovora nismo dobili, čuki pa lušno turnajo naprej. Ker g. župnik noče modo narediti, pa jo naredite Vi, gosposde cerkveni odborniki. Če smete le plačati in plačati, pa dajte tudi enkrat komandirati in zahtevajte odločno, da se ta čukova-kaplanska sramotna predrznost okoli naše cerkve enkrat za vsakrat jenja. Če pa vse skupaj nič ne bo pomagalo, če pa ostane ta škandal znan, pa osramotenje za nas farane, po-

tem si bomo pa naredili modo mi sami, s pomočjo nemških turnerjev, ter si bomo na ravno tistem „platnu“ naredili svoj „hec“ kakor čuki, — kajti — enake pravice za vse —! Če pa potem izrastejo kakoršne slučajnosti polne neprijetnosti — (pri hrabrih korajžnih, junakih, vročerkvih čukih bi bilo to le prelahko mogoče!) potem ste odgovorni, s a m o Vi, g. župnik s svojima gg. kaplanoma!

Do sitedga nevolni farani.

Račje (Kranichsfeld.) (T o č a.) Grozen strah nas vse obdaja. Strašna burja je k nam prihajala. Velika toča nam je vse pobila, tudi strehe razrušila, uboge ptice in druge živali na polji je moralo vzeti zavoljo hude toče va vselej slovo. Bog naj varuje vsakega, dneva s včakat takega! Vsi smo tukaj v hudi sili. Več Bog se nas usmili!... Kaj le Pišek bo napravil, ki se je za kandidata postavil. Videli bomo zdaj šele, kaj zna.

Več žalujočih kmetov.

Ješenca pri Račjem. V zadnjem „Slov. gospodarju“ podomače rečeno „Sleparju“ prinesel je nek dopisnik neumne laži, ter imenuje g. Franca Jelška „štajercijančeka“. Tam očita temu vrlenu možu, da je le lažnjive pritožbe delal in brez uspeha proti županu Janezu Vauhniku. To je grozno izmišljena laž. Le pridi ti lažnjivi dopisnik in vtakni tvoj grdi kljun v občinsko cesto, ki pelje iz Ješenc na Gorico in videl bodeš, če je bilo kaj lažnjivih pritožb; ravno tako pri vsem kaj se je pritožil in prosil g. Fr. Jelšek, vse je res. Ali ni morda res, da je on ništvo nadzoroval? Ali morda ni res, da je bil župan Vauhnik prisiljen v to, da popravi občinsko cesto, za katero se je pritožil in prosil g. Fr. Jelšek na okrajno glavarstvo, naj se cesta popravi? Cesta se je sedaj lepo pošotrala in torej vsa čast in hvala g. Francu Jelšku, občinskemu svetovalcu. Dal Bog več takih naprednih mož. Bog daj vrlenu možu zdravje še obilo let.

Ješence. Ljubi „Štajerc“! Ne zameri, da ti zopet nadlegujem; k temu naprosili so me klerikalni farški petolizniki in njih zadnja številka „Slov. gospodarja“ po domače „Sleparja“; to farško in farških kuharic glasilo prineslo je zopet od nekega umazanega dopisuna dopis iz Ješenc, v katerem napada poštene može in deli grde psovke, katerih bi niti nikak falot ne mogel rabiti. Kaj ne, to je lepa stranka! Drage bralci „Štajerca“ vprašam, ali pozna kateri Vas kak slovenski list, ki bi od svoje stranke take drge pise prejemal kakor klerikalci? Ta dopisnik pa ne more biti pravi kristjan! Kaj neki misli g. urednik tega umazanega lista „Gospodarja“? Ali se ne sramuje priobčiti tak lažnjivi dopis, ki ga vežejo same grde psovke? No saj takemu fantiču res ni zameriti, no saj se dobro poznamo. Ljubi „Štajerc“! Posojilo se pač mora dobro vrtniti, in tega pripravljen sem dati jaz kot tvoj naročnik tej grdi mariborski cunji in nje črnom klerikalnemu dopisunčku. Predbaciaš mi t v boga črna duša, da sem porabil vse laži v „Štajercu“, katere je g. Franc Jelšek pritožil in naznanil okrajnemu glavarstvu. Kako pa zamoreti neumno kljuse to smatrati za lažnjivo? Ali si ti o tem dobro prepričan? Učiti naju hoče o nekem slov. pogovoru, katerega smo midva že davnej pozabila. Svetuješ nama, naj boder mirne krvi, ker sma klerikalcem dobro znano. Vsakemu je dovolj znano, da nisva nobena razgrajaca, in sva zavoljo tega mirne krvi, bo kakor pa ti neumni dopisnik v „Slov. sleparju“ in le ti si sedaj tvojo nemirno kri poslal v predalce uredništva „Slov. sleparja“. Ali ni res tako? Ako ti je pa o naju kaj znano, pa ponesi na beli dan, ali pazi da se potem ne opeči ako veš kaj resničnega, ne pa laži, kakor si sedaj načečkaril. To se pač grozno motiš, dopisunček, klerikalček, če misliš, da je prejšnji Janez Vauhnik zopet potrjen občinskim pristojnikom, da bi se mu od strani naprednih mož ne gledalo natanko na njegove prste. Dopisunček poje temu županu celo slavo, ter ga povzdiguje v deveta nebesa, čeprav ni stot občin Bog ve koliko dobrih zaslug. Za zdaj zadostuje. Ako pa hočeš ti neumni klerikal dopisnik še kaj več čečkariti v „Slov. gospodarju“ tedaj pač prosi Boga, da bode tvoja budica bolj zrela. Te pozdravljata štajercijanček in študnik

Vojna preosnova.

Poročali smo v eni zadnjih številki našega lista natančneje o novi vojni preosnovi, ki so jo zakonodajni zastopi že sprejeli. Z novo preosnovo se je število re-

sedanjim številom rekrutov in onim v bodoče; na desni strani vidimo prezenčno stanje vojaštva kakor je bilo doslej in kakor bode zanaprej. Spodaj pa vidimo en-

krutov skoraj podvojilo. Obenem se uvede dveletno vojaško službo. Današnja slika kaže v podobi razvitek armade. Na sliki vidimo na levi strani razmerje med do-

kratne izdatke za vojno preosnovo. Čeprav je slika nemška, jo bodejo naši cenjeni čitatelji gotovo razumeli in z zanimanjem pregledali.